GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḌI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fior.
România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ L.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 114. *Marțĭ, Mercurĭ 27 Maiu (8 Iunie).* **1887.**

Brașovŭ, 26 Maiu 1887.

In adunarea de Duminecă a alegĕtorilorŭ partidei poporale săsescĭ din Brașovŭ și comitatŭ, ținută aicĭ în casa de dare la semnŭ, s'a ventilatŭ idea, că óre bine și consultŭ este ca și în viitorŭ deputații sașĭ din acestŭ comitatŭ sĕ facă parte din partida oposițiunei moderate maghiare?

Adunarea, nepregătită pentru o asemenea discusiune principiară și sub impresiunea vorbirilorŭ ținute, carĭ au voitŭ sĕ-i dea mai multŭ unŭ caracterŭ personalŭ, a confirmatŭ atitudinea deputațilorŭ sașĭ de aicĭ, cerĕndŭ ca ei sĕ facă parte și în viitorŭ din clubulŭ Apponyiștilorŭ. N'avemŭ nevoie sĕ ne esprimămŭ décă bună, practică și politică a fostŭ acéstă confirmare. Deocamdată ne mărginimŭ a aduce la cunoscința cetitorilorŭ noștri părerile, ce se esprimă într'unŭ articulŭ alŭ ḍiarului „Sieb. d. Tageblatt“ din Sibiiu cu privire la sentimentele și ideile, de carĭ suntŭ conduse diferitele partide maghiare în raporturile lorŭ cu naționalitățile.

Inainte de tóte numita fóiă citéză unele asertiunĭ ale contelui Apponyi. A ḍisŭ adecă într'o adunare electorală șefulŭ oposițiunei moderate, că elŭ și cu partida sa venindŭ la putere vorŭ garanta egalitatea de dreptŭ, libertatea cetățenéscă, individuală și a consciinței. Aceste promisiunĭ au fostŭ luate de foile tiszaiste dreptŭ semne, că oposițiunea ar fi dispusă sĕ pacteze cu naționalitățile. „Pester Lloyd“ a și provocatŭ pe Apponyi sĕ desaprobe „alianța“ cu naționalitățile, sĕ dovedéscă că în adevĕrŭ luptă pentru ideea de statŭ maghiară, precum a doveditŭ partida independentă, isgonindŭ din sînulŭ ei pe unulŭ din fruntașii partidei, care a voitŭ sĕ construéscă din ruinele ideei de statŭ maghiarŭ unŭ podŭ între acésta partidă și între naționalitățĭ.

„Pester Lloyd“ încheiă apelândŭ din nou la oposițiă sĕ se grupeze împrejurulŭ ideei de statŭ maghiarŭ și sĕ evite orĭ ce legătură cu naționaliștii, căcĭ orĭce pactŭ cu aceștia ar fi cu atâtŭ mai condamnabilŭ, cu câtŭ atuncĭ ar începe propaganda centrifugală, dușmană patriei și nutrită din afară sĕ-șĭ ridice érășĭ capulŭ.

In adevĕrŭ, că foile oposițiunei moderate apponyiste „Pesti Naplo“ și „Budapester Tagblatt“, sĕ și grăbiră a declara, că partida lorŭ nicĭodată nu va pacta cu vre-o partidă naționalistă, ca partidă.

Situațiunea se clarifică — ḍice „Sieb. d. Tageblatt“ — partida guvernamentală nu vrea sĕ pacteze cu naționalitățile, oposițiunea moderată se lapĕdă ca draculŭ de tămâiă de așa ceva, ér partida independentă a doveditŭ, că nu se gândesce la unŭ asemenea lucru, prin desaprobarea demonstrativă a lui Mocsary.

De aicĭ naționalitățile — adauge „Sieb. d. Tagebl.“ — aflându-se tocmai în ajunulŭ alegerilorŭ, potŭ sĕ tragă conclusiunea necesară: tóte partidele dietale maghiare stau în cestiunea naționalităților pe acelașĭ tĕrêmŭ, adecă *totala negațiune* a naționalitățilorŭ nemaghiare din Ungaria; tóte suntŭ de părerea, că singurŭ rassa maghiară are dreptulŭ a imprima acestui statŭ caracterulŭ sĕu și că naționalitățile n'au s'aștepte nimicŭ pentru pretențiunile lorŭ naționale.

Mărturisirea acésta, ce trebue sĕ ni-o facemŭ — continuă „S. d. Tgbl.“ — este în adevĕrŭ cumplită... ea nu însemnéză pentru politica statului nicĭ mai multŭ, nicĭ mai puținŭ decâtŭ înstrăinarea totală a măiorității cetățenilorŭ de cătră statŭ, carĭ în cele din urmă totŭ ei suntŭ temelia statului. *O conlucrare în viața publică de statŭ le este cu neputință naționalitățilorŭ* pe câtŭ timpŭ ele suntŭ tractate prin legĭ și contra legilorŭ așa ca în ḍiua de aḍĭ.

După aceste idei, ce le emite fóia națională săséscă din Sibiiu, nu credemŭ că va fi tocmai încântată de dorința ce au manifestat'o alegătorii sasĭ de aicĭ, că deputații lorŭ sĕ se alăture și în viitorŭ la oposițiunea apponyistă.

„Sieb. d. Tageblatt“ e convinsŭ că naționalitățile nu mai potŭ conlucra aḍĭ în viața publică de statŭ cu partidele maghiare. Altă convingere are însĕ fostulŭ deputatŭ Adolf Zay. Dênsulŭ, celŭ din nou candidatŭ, își promite așa de multŭ dela „agera“ sa dialectică, încâtŭ speră că mână 'n mână cu d- Apponyi va puté mai ușorŭ asigura esistența națională a Sașilorŭ. Nu'lŭ conturbă nicĭ declararea lui Apponyi, care a ḍisŭ că dela elŭ și dela partida lui sĕ nu s'aștepte nimenea la mĕsurĭ escepționale în contra curentelorŭ pornite asupra confesiunilorŭ.

Facă conlocuitorii Sașĭ cum vorŭ crede ei mai bine. Dér noi sĕ 'nvĕțămŭ și din aceste, că pentru națiunea română nu este scăpare decâtŭ numai în gruparea tuturorŭ Românilorŭ sub stégulŭ partidei naționale române.

Conferința alegĕtorilorŭ românĭ

de partida națională română din cerculŭ electoralŭ Deva, ținută la 4 Iunie 1887.

Vocea convocatorilorŭ nu a sunatŭ în pustiă. Deja la 11 óre s'au înfățișatŭ aprópe 200 alegĕtorĭ, mai cu sémă țĕranii își așteptau cu multă pietate, ca sĕ li se spună, după atâtea vorbe amăgitóre și mincinóse, și câteva cuvinte, carĭ sĕ afle locŭ în inima lorŭ.

Dovadă acésta, că țĕranulŭ românŭ ține, cu inimă curată la aleșii sĕi și ascultă cu plăcere ce-i spunŭ ei, carĭ îi suntŭ mai aprópe.

Sosindŭ representantulŭ poliției, președintele clubului electoralŭ d-lŭ **Ioanŭ Papiu**, într'o vorbire frumósă a arătatŭ scopulŭ conferinței, a espusŭ, cum a decursŭ conferința din Sibiiu, a spusŭ care este înțelesulŭ hotărîrei luate de către representanții cercurilorŭ electorale, — a esplicatŭ starea actuală și în specialŭ curiósa disposițiune legislativă, că într'unŭ statŭ suntŭ două legĭ electorale, a mai amintitŭ, cum se practică esecutarea legilorŭ și în fine cum cu tóte aceste Românii își împlinescŭ datoriile lorŭ față cu tronulŭ și țéra și totușĭ adversarii cutéză a-le face imputărĭ și a ḍice, că Românii nu arŭ fi patrioțĭ așa de bunĭ, ca Maghiarii, pentru că nu împărtășescŭ ideile și tendințele celorŭ ce ocârmuescŭ țéra. —

După acestea salutândŭ pe cei întruniți, președintele declară ședința deschisă și invită pe D-lŭ Francisŭ Hossu Longinŭ, ca pe unulŭ, care încă a participatŭ la conferința din Sibiiu, ca sĕ desfășure motivele conclusului luatŭ. —

D-lŭ **Franciscŭ Hossu Longinŭ** pășindŭ înainte, într'o vorbire lungă, ținută într'unŭ limbagiu poporalŭ, a ḍisŭ cam aceste:

Fratĭ Românĭ! Cinstițĭ alegĕtorĭ! Ațĭ înțelesŭ din cuvintele prea stimatului nostru președinte, că trimișii alegĕtorilorŭ românĭ, în conferința electorală, ținută êstŭ anŭ la Sibiiu, cu unanimitate au hotărîtŭ, întocmai ca la 1881 și 1884, *sĕ nu dămŭ votŭ nimĕnui* și peste totŭ ca noi Românii, carĭ ne ținemŭ de partida națională română: *sĕ nu ne amestecămŭ de locŭ* în luptele electorale.

Mĕ vețĭ întreba, pentru ce fruntașii Românilorŭ au hotărîtŭ și astădată, ca Românii sĕ nu alégă deputațĭ pentru dieta din Budapesta? și óre nu ar fi fostŭ mai bine sĕ alegemŭ și noi cei din Ardealŭ ómenĭ de ai nostri, carĭ sĕ ne cunóscă durerile, sĕ simță ceea ce simțimŭ noi și carĭ sĕ aibă curagiulŭ a spune în dietă înaintea lumei, carĭ suntŭ plângerile Românilorŭ?

La aceste întrebărĭ, grele și ușóre totodată, s'a rĕspunsŭ totdéuna de câte orĭ s'au pusŭ ele și cei ce au pusŭ întrebările aceste, auḍindŭ rĕspunsulŭ și mai cu sémă *pentru ce* s'a rĕspunsŭ așa precum s'a rĕspunsŭ, s'au convinsŭ că altŭ rĕspunsŭ nu a fostŭ și nu este cu putință a se da.

Étă déră, că décă D-Vóstră voițĭ sĕ aflațĭ și din rostulŭ meu, pentru ce au hotărîtŭ trimișii alegĕtorilorŭ românĭ și de astădată, ca noi sĕ nu alegemŭ, nicĭ sĕ ne amestecămŭ în luptele electorale, — atuncĭ nu vețĭ afla nimicŭ nou, căcĭ causele suntŭ totŭ acele, carĭ au fostŭ și până aci, prin urmare nicĭ hotărîrea nu a pututŭ fi alta, decâtŭ ceea ce a fostŭ în cele două rândurĭ.

Cu tóte aceste, póte că se vorŭ fi aflândŭ între D-Vóstră și de aceea, carĭ nu cunoscŭ pe deplinŭ, *pentru ce anume* este mai *bine* și mai *înțeleptŭ*, ca Românii sĕ se abțină dela votŭ, de aceea la invitarea D-Vóstre, îmĭ ținŭ de datoriă, ca fostŭ delegatŭ, a vĕ spune, cum pricepŭ eu motivele, ce s'au luatŭ și ce m'au îndemnatŭ și pe mine, ca cu inima curată sĕ primescŭ și eu de alŭ meu aceea hotărîre. —

Frațilorŭ! Ca sĕ vĕ pótă spune cu amĕnuntulŭ motivele hotărîrei nóstre ar trebui, sĕ vĕ fiă altulŭ oratorulŭ și sĕ-lŭ ascultațĭ, nu óre, ci ḍile întregĭ și totŭ ar avé ce se vĕ spună. Nu așteptațĭ decĭ dela mine de câtŭ numai ceea ce vĕ potŭ spune pe scurtŭ, sêmburele conclusului.

Frațilorŭ! Când 150—160 de fruntașĭ românĭ din tóte părțile țĕrii, cu inima palpitândă, cu jertfe și fără sĕ le pese, décă cei puternicĭ se supĕră orĭ nu; când lamura neamului nostru, preoțĭ, advocațĭ, proprietarĭ, comercianțĭ, meseriașĭ și alțĭ aleșĭ ai poporului nostru, a treia óră se adună la Sibiiu și acolo, ḍile întregĭ, cu cea mai încordată muncă sufletéscă, sfătuescŭ, se lumineză unii pe alții, își spunŭ necasurile lorŭ de pe unde suntŭ; când în fine, după obositóre sfătuirĭ, toțĭ cu-o gură și cu o inimă rostescu cu resoluțiune și a treia óră, că cumpĕnindŭ tóte din firŭ în pĕrŭ, află că nicĭ astăḍĭ Românii nu se potŭ apropia de urna alegerei — atuncĭ, frațilorŭ, este mai luminatŭ decâtŭ sórele, că Românii în Ardealŭ și în țéra ungurescă suntŭ într'o stare politică, încâtŭ rĕulŭ nu se póte curma, decâtŭ, numai, décă cu toții vomŭ pune umĕrŭ la umĕrŭ și vomŭ lupta pe una și aceeașĭ cale. Amărîtă a fostŭ inima nóstră, că și astă dată a trebuitŭ sĕ hotărimŭ așa precum am hotărîtŭ, dér nu am avutŭ încătrău, nu pentrucă:

Starea nóstră politică dela 1881 și respective dela 1884 întru nimicŭ nu s'a schimbatŭ, decâtŭ a datŭ spre mai rĕu.

Unde pentru Dumneḍeu amŭ puté noi, cei din Transilvania, sĕ intrămŭ în luptele electorale, când într'un comitatŭ atâtŭ de românescŭ, ca și Huniádóra, în cercurile alegĕtóre Românii nu ar puté scóte pe omulŭ lorŭ, deórece legea electorală așa e făcută și așa se aplică de către organele respective, încâtŭ tótă truda nóstră ar fi zadarnică. Mai vêrtos însĕ, aleșii Românilorŭ, au aflatŭ cu cale, a hotărî abstinerea nóstră dela votŭ aentrucă:

După cum scimŭ cu toții, uniunea Ardealului cu țéra unguréscă s'a făcutŭ fără voia Românilorŭ, încâtŭ noi nu amŭ fostŭ representațĭ după numĕrŭ și egalitate în dieta, care a pronunciat'o. Pentru aceea noi Românii și astăḍĭ ținemŭ, că până ce Ardélulŭ nu va recâștiga autonomia sa, noi Românii nu putemŭ sĕ cunóscemŭ ca fapte ale nóstre, hotărîrile ce s'au luatŭ fără de noi.

A vĕ espune pe largŭ ce însemnătate are autonomia Ardélului pentru toțĭ locuitorii din țéră și în specialŭ pentru noi Românii, ar răpi pré multŭ timpŭ, — apoi acésta s'a desbătutŭ anĭ întregĭ și de către cei mai luminațĭ bărbațĭ. Decĭ noi nu avemŭ decâtŭ sĕ primimŭ ceea ce ḍicŭ aleșii noștri că e bine carĭ ḍicŭ că autonomia Transilvaniei este pentru noi *conditio sine qua non.*

Amŭ declaratŭ susŭ și tare, că noi ținemŭ și mai departe la autonomia Transilvaniei și ne vomŭ nisui a-o recâștiga.

Aleșii alegĕtorilorŭ românĭ în conferența lorŭ electorală au mai decisŭ și apĕrarea limbei române, apĕrarea autonomia bisericelorŭ, respectarea egalei îndreptățirĭ și a dreptului fiă-cărui cetățénŭ. A declaratŭ în fine, că partida nóstră va lupta contra maghiarisărei forțate, facă-se ea pe orĭ ce cale.

După aceste oratorulŭ a esplicatŭ programulŭ partidei naționale române din punctŭ în punctŭ, arătândŭ motivele fiă-cărui punctŭ.

A arătatŭ mai departe neajunsurile, nedreptățile și abusurile administrațiunei; trista stare financiară și economică, nesiguranța și ridiculositățile dăunóse și pĕcătóse ale justiției și cum ocârmuitorii de astăḍĭ au înmulțitŭ sarcinele publice.

A amintitŭ de presiunile și de seducerile, ispitele, dela alegerĭ, corupțiunea publică și cum rĕuvoitorii noștri au scornitŭ vestea, că țĕranii românĭ nu mai ascultă de inteligința română și alte asemenea.

In fine oratorulŭ arată, că conferința din Sibiiu, afară de conclusulŭ arătatŭ și afară de aceea, că și pentru cei din țéra unguréscă, în parte, a decisŭ passivitate, a mai hotărîtŭ a trimite o deputațiune la înaltulŭ tronŭ și a se face unŭ nou memorialŭ, care sĕ se publice, ca celŭ dela 1881, ca sĕ védă lumea cea mare, că minciunĭ și scorniturĭ rĕuvoitóre suntŭ și au fostŭ tóte, câte dușmanii Românilorŭ au scornitŭ despre noi în lumea largă.

Conferința de astăḍĭ — încheiă oratorulŭ — încă este unŭ semnŭ învederatŭ, că țĕranulŭ românŭ vine cu tótă inima sĕ asculte pe cei ce suntŭ carne din carnea lui și sânge din sângele lui, că ei și de aci înainte vorŭ grăbi la aleșii lorŭ și vorŭ ține cu scumpĕtate ce toțĭ împreună vomŭ hotărî. Așa sĕ fiă!

După acéstă vorbire, adese întreruptă de viue aprobărî, d-lŭ Dr. *Lazarŭ Petco* arătândŭ şi elŭ alte părţî neatinse din motivele conclusului, şi accentuândŭ, că Românii cu tóte persecuţiunile şi nedreptăţile ce au îndurată nicî unŭ momentŭ nu au eşitŭ din cadrulŭ legilorŭ, ci totdéuna, deşi póte cu multă durere sufletéscă şi cu marî jertfe, dêr cu inima curată şî-au împlinitŭ şi-şî vorŭ împlini datoriele lorŭ către Tronŭ şi ţéră,... a propusŭ ca conferenţa sĕ priméscă de a sa resoluţiunea conferinţei din Sibiiu — şi în fine sĕ se voteze mulţămită delegaţilorŭ, carî au participatŭ la acea conferinţă. Conferenţa a primitŭ acéstă propunere cu viue aclamărî de „primimŭ" şi »sĕ trăiască«.

A luatŭ apoi cuvêntulŭ părintele *George Ghila* din Chîrgiţŭ şi a propusŭ mulţămire celorŭ ce se îngrijescŭ de causele nóstre naţionale, ér părintele *George Nicóră* din Deva a rugatŭ pe alegĕtorii ţĕranî, sĕ nu se intimideze nicî sĕ se lase a fi înşelaţî de corumpĕtorii fără sufletŭ.

Cei de faţă, c'unŭ glasŭ au promisŭ a face întocmai.

După aceste *preşedintele* esplicândŭ incă odată urmările triste ale corupţiunei, apoi accentuândŭ, că folosirea dreptului de alegere este liberă după lege, şi mulţămindŭ celorŭ de faţă, că au venitŭ în aşa numĕrŭ frumosŭ, declară conferinţa închisă.

Primariulŭ ca esmisŭ din partea poliţiei şî-a esprimatŭ bucuria, că conferinţa a decursŭ în cea mai esemplară linisce şi ordine. Ca de încheiere am sĕ vĕ mai comunicŭ, că după conferinţă au mai sositŭ şi alţî alegĕtorî de peste Mureşŭ, carî însĕ au întârḑiatŭ, din causa inundărei, dér carî asemenea au declaratŭ, că primescŭ cele hotărîte în conferenţă.

Apelulŭ comitetului centralŭ, după cum am aflatŭ, a fostŭ afişatŭ atâtŭ în Orăştia câtŭ şi în Huniădóra şi anumitŭ cu ocasiunea têrgului de ţéră. In Deva apelulŭ s'a afişatŭ în ḑiua conferinţei pe tóte stradele principale

Aşa a decursŭ conferinţa nóstră. — Incâtŭ alegĕtorii noştri vorŭ ţiné parola dată, vomŭ vedé după alegerî.

Corespondentele.

SCIRILE ḐILEI.

Din Băcău se telegrafiază „Voinţei Naţionale", că *patrula română* dela *Uzun*, la frontiera austro-ungară, *a arestatŭ mai mulţî Ungurî*, carî voiau sĕ trécă cu orîce praţŭ dincolo. Se ḑice că s'ar fi trasŭ şi o lovitură de puşcă asupra lorŭ.

—x—

D. dr. *Babeşŭ* a depusŭ jurămêntulŭ ca titularŭ alŭ catedrei ce i s'a încredinţatŭ la facultatea de medicină din Bucurescî. D-sa a plecatŭ sĕ facă unŭ ocolŭ şciinţificŭ prin Viena, Heidelberg şi Parisŭ.

—x—

In *Viena* s'a desvĕlitŭ la 31 Maiu n., în presenţa împĕratului, a prinţului de corónă, a patru arhiducî şi a demnitarilorŭ imperiului şi ai bisericei, statua poetului Haydn.

—x—

Joia trecută nóptea o cétă de Ungurî cutrierară în larmă şi strigăte asurḑitóre stradele *Czegledului.* Aceştia împrăştiară în diferite părţî scrisorî, în carî amenință pe Evrei cu isgonire şi cu incendiu. De asemenea şi pe păreţî au afişatŭ placate ameninţătóre contra Evreilorŭ. Făptuitorii suntŭ urmăriţî.

—x—

»Indèpendance Roumaine« comunică: D-lŭ inginerŭ Iuliu Popper a ţinutŭ în ḑiua de 5 Martie trecutŭ o conferenţă la institutulŭ geograficŭ argentin asupra teritorului *Americei de-Sudŭ*, aşa de puţin exploratŭ până aḑî şi care e specialŭ cunoscutŭ sub numele de Ţéra Focului. Neobositulŭ exploratorŭ a datŭ detalii de celŭ mai mare interesŭ asupra vastelorŭ regiunî ale teritorului argentinŭ şi a expusŭ în trăsurî frumóse descrierea acelei ţĕrî depărtate. D-lŭ Popper a descoperitŭ unŭ lanţŭ lungŭ de munţî, pe carî i-a botezatŭ „Carmen Sylva."

—x—

Paguba pricinuită prin *inundare* în comitatele *Aradŭ*, *Torontalŭ* şi *Caraşŭ-Severinŭ* în edificii, sĕmĕnăturî ş. a. se socotesce peste 3 milióne fl. Inundate au fostŭ aprópe 50,000 jugĕre sĕmĕnate.

—x—

Posturile de medicî cercualî în comitatulŭ *Huniădórei*, din causă că fiindŭ rĕu plătite nu se găséu medicî, au fostŭ reduse dela 23 la 17 şi lefurile s'au sporitŭ dela 300 fl. la 450 fl. până la 600 fl. Tot-odată s'a hotărîtŭ în adunarea comitatensă, ca pentru intemeiarea fondului de pensiune pentru notarî sĕ plătéscă comunele timpŭ de 10 anî câte 4000 fl. anualŭ. — Sĕrmană muncă românéscă, cum se sciu chivernisi »patrioţii" din ródele ei!

—x—

La *maturitatea* scripturală dela gimnasiulŭ gr. or. din *Suceava*, ḑice »Revista Politică", care s'a începutŭ Lunî în 23 Mai st. v. şi a duratŭ până Sâmbătă în 28 Mai, s'au supusŭ 22 de studenţî internî şi anume: 15 Românî, 3 Judei, 2 Germanî şi 2 Polonî şi 20 studenţî esternî, dintre carî: 9 Românî, 8 Judei, şi 3 Germanî; peste totŭ 42. La maturitatea scripturală dela gimnasiulŭ c. r. din *Rădăuţî*, care asemenea s'a începutŭ la 23 Maiu, s'au supusŭ 18 stud. internî, dintre carî 8 Românî, 5 Germanî, 2 Polonî, 2 Judei şi 1 Ruteanŭ; şi 21 esternî, dintre carî: 15 Judei, 3 Românî 2 Polonî şi 1 Germanŭ; peste totŭ: 39 de inşî.

—x—

Ministrulŭ comunicaţiunei a prelungitŭ încă pe unŭ anŭ concesiunea dată lui Gustav Thalmann şi soţî spre a face lucrările pregătitóre pentru construirea unei *căi ferate vicinale* dela *Vinţulŭ de josŭ* prin *Sebeşŭ-Mercurea Sĕlişte-Sibiiu* la *Rĕşinarî* şi dela *Sibiiu* prin *Şelimber* la *Cisnădiă.*

—x—

Societatea sciinţifică literară *Junimea Română* din Bucurescî a serbatŭ Joi, 21 Maiu, în sala Ateneului a ḑecea aniversare. După discursulŭ de deschidere alŭ D-lui Stefan V. Nanu, preşedintele societăţei, şi după conferinţa D-lui Constantin Lupu despre evoluţionismŭ aplicatŭ în pedagogiă, câţî-va elevî şi eleve distinşî dela şcólele primare au recitatŭ câte o poesiă, după care s'a trecutŭ la distribuirea premielorŭ. O bandă de musică militară a cântatŭ mai multe bucăţî naţionale; corulŭ D-lui Bărcănescu a intonatŭ unŭ imnŭ naţionalŭ.

Adunarea alegĕtorilor Saşî din Ţéra Bârsei.

Dumineca după améḑî alegĕtorii partidei poporale săsescî din Ţéra Bârsei s'au întrunitŭ în mare numĕrŭ în casa de dare la semnŭ. Adunarea a deschis'o preşedintele comitetului partidei Iosef W. *Filtsch*, printr'o vorbire, în care amintì despre creaţiunile dietei espirate. Reforma camerei magnaţilorŭ a mai adausŭ la acéstă instituţiune feudală-aristocratică a evului mediu şi plutocraţia, şi prin introducerea dreptului de numire s'a datŭ guvernului o influinţă ce nu i se cuvine. Prin prelungirea duratei mandatului de deputatŭ dela 3 la 5 anî s'au scurtatŭ în modŭ esenţialŭ drepturile poporului. Prin noua lege municipală şi comunală s'a înlocuitŭ autonomia cu arbitriulŭ fişpanilorŭ, carî nu suntŭ responsabilî. A mai amintitŭ de alte rele, precum de rĕsboiulŭ vamalŭ cu România, care a adusŭ la mare nevoiă pe industriaşii braşovenî. Pentru interesele poporului săsescŭ nu s'a făcutŭ nimicŭ, gravaminele lui aflà urechî surde şi ele continuă a esista şi a se înmulţi. Salutândŭ pe alegĕtorî, invità apoi pe foştii deputaţî dietalî a-şî face darea de sémă.

După acésta preşedintele invită mai întâiu pe deputatulŭ Dr. *I. Kaiser* sĕ-şî facă darea de sémă.

Dr. Kaiser nu fără óre-care sfială îşî începe raportulŭ sĕu, căcî se teme că activitatea sa póte nu a corĕspunsŭ pe deplinŭ aşteptărilorŭ. A făcutŭ însĕ totŭ ce a putută. Atingêndŭ lucrările principale ale dietei trecute vorbesce mai întâiu de financele statului. Arată că guvernului nu i-a succesŭ a restabili echilibrulŭ şi critică aspru „scandalósa administrare" a financelorŭ statului. Câtŭ pentru lucrările legislatorice accentuéză că s'a reformatŭ camera magnaţilorŭ în sensulŭ indicatŭ de preşedinte, apoi legea municipală restringêndu-se şi mai multŭ autonomia municipielorŭ şi dându-se fişpanilorŭ putere discreţionară. S'a mai ocupatŭ dieta trecută de pactulŭ cu Austria — deputaţii saşî au votatŭ pentru pactŭ. A observatŭ însĕ d-lŭ deputatŭ, că de astădată negociările pentru pactŭ au întêmpinatŭ multŭ mai puţinŭ interesŭ în dietă decâtŭ acum 10 anî, unele proiecte au fostŭ discutate şi primite în câteva óre, pe când altădată se desbăteau ḑile întregî.

In totalŭ resultatulŭ periodei trecute dietale nu este nicî decum îmbucurâtorŭ şi înainte de tóte guvernulŭ e responsabilŭ de acésta. In Ungaria nu partida dela putere influinţéză guvernulŭ, ci din contră guvernulŭ face presiune şi-şî impune voinţa partidei, căcî cei mai mulţî membrii ai sĕi se alegŭ din graţia lui Tisza. „Liberală« este numai numele partidei, în realitate însĕ ea urmăresce o direcţiune reacţionară. (aplause) Cu pretinsa ideeă de statŭ ungurescŭ" se facŭ cele mai marî abusurî. Dr. Kaiser recunósce Maghiarilorŭ rolulŭ de conducĕtorî în acestŭ statŭ, dér ei voiescŭ sĕ facă dintrînsulŭ unŭ statŭ unitarŭ maghiarŭ, voiescŭ ca limba maghiară sĕ nu fiă numai limba administraţiunei statului, ci limba întregei societăţî. Astfelŭ statulŭ ridică scóle de statŭ cu limba maghiară şi în acele ţinuturî unde esistă scóle de aceste bune confesionale, guvernulŭ stăruiesce ca limba maghiară s'ajungă a fi a doua limbă de propunere pe lângă limba maternă. Prin acte legislatorice Ungurii nisuescŭ afară de acésta a anula disposiţiunile legei de naţionalitate.

Nu suntŭ semne, că se vorŭ schimba lucrurile, de aceea şi atitudinea Sasilorŭ va rĕmâné în viitorŭ neschimbată, oposiţională. E datoria guvernului sĕ delăture abusurile şi sĕ creeze Saşilorŭ o esistenţă culturală şi naţională démnă de omenire. Nimenî sĕ nu aştepte însĕ — ḑice Dr. Kaiser — dela Saşî sĕ se supună necondiţionatŭ forţei. Câtŭ pentru atitudinea viitóre a deputaţilorŭ, ei vorŭ stărui sĕ se facă economii în finance, sĕ se rĕdice puterea de contribuire, sĕ se încheiă convenţiunea comercială cu România ş. a. în tóte celelalte cestiunî ei vorŭ lucra în sensulŭ programei săsescî.

După dep. Dr. Kaiser, a luatŭ cuvêntulŭ deputatulŭ *Traugott Teutsch*: Dênsulŭ nu póte vorbi de acţiunî parlamentare, de triumfurî oratorice, a observatŭ şi a esaminatŭ atâtŭ persóne câtŭ şi împrejurărî în dieta trecută şi va comunica adunărei impresiunile sale mai alesŭ cu privire la posiţiunea şi atitudinea Saşilorŭ în dietă. Adunarea e póte de părere că răḑimarea, respective intrarea deputaţilorŭ saşî în partida oposiţiunei moderate maghiare n'are pentru Saşî nimicŭ prejudiţiosŭ, ba că este pentru ei chiar favorabilŭ. Şi dênsulŭ a fost de părerea acésta, ce era scrisă pe stégulŭ Saşilorŭ braşovenî, ţinea la ea cu sinceritatea omului neinteresatŭ şi neambiţionatŭ. Dér când a vĕḑutŭ că aceeaşî partidă moderată oposiţională, dela care era în dreptŭ s'aştepte celŭ puţinŭ óre care echitate, în schimbulŭ ajutorului datŭ ei de deputaţii saşî contra guvernului; când a vĕḑutŭ că corifeii acelei partide, Apponyi şi Szilagyi, au denegatŭ în dietă naţionalităţilorŭ dreptulŭ de esistenţă individuală, cerêndŭ unitatea culturală maghiară«; când a auḑitŭ pe Szilaghi ḑicêndŭ că trebue sĕ se taie şi mai multŭ aripele naţionalităţilorŭ, atuncî s'a ruşinatŭ de posiţiunea ce o ocupau deputaţii saşî ai Braşovului în clubulŭ acelei partide şi s'a alăturatŭ la soţii sĕi deputaţî saşî din Sibiu, carî n'aparţineau nicî unei partide maghiare. Nu se unesce cu sêmţulŭ de demnitate bărbătéscă a deputaţilorŭ saşî sĕ mai stea în aceea partidă Apponystă, care aḑî mai multŭ este în apunere, decâtŭ în progresare şi care împreună cu stânga estremă e cea mai mare duşmană a naţionalităţilorŭ. Sĕ nu i se ḑică, că desvóltă o sentimentalitate nediplomatică, căcî până acum Saşii din aceea atitudine numai pagubă au avutŭ, la care se adauge acum şi batjocura.

Dep. Teutsch e de părere, că lucrulŭ celŭ mai cu minte pentru deputaţii partidei naţionale săsescî din dietă este sĕ ocupe o posiţiune independentă în dietă cu toţii la olaltă eşindŭ cei 4 din oposiţiunea moderată şi alăturându-se la ceilalţî 8. Astfelŭ mergêndŭ în unire vorŭ fi şi mai multŭ respectuţî. Mai departe deputaţii saşî sĕ voteze cu partidele maghiare numai în cestiunile unde sĕ tractéză de apĕrarea ţĕrei séu de încunjurarea vr'unui rĕu ce ameninţă ţéra întrégă, în tóte celelalte cestiunî deputaţii saşî naţionalî sĕ se abţină din principiu de orî ce alăturare séu conlucrare cu partidele maghiare din dietă. Vorbitorulŭ apeléză apoi la *consciinţa istorică* a poporului săsescŭ, care l'a susţinutŭ şi-lŭ susţine până în ḑiua de aḑî şi la care de n'ar mai ţiné, i s'ar tăia puterea arterelorŭ, şi termină cu declararea, că nu va mai primì nicî unŭ mandatŭ pentru dietă.

După acestŭ discursŭ, care a produsŭ sensaţiune între auḑitorî, şi-a făcutŭ darea de sémă deputatulŭ *Adolf Zay.* A vorbitŭ aprópe două óre, criticândŭ deamĕnuntulŭ activitatea ministerielorŭ unguresci în periodulŭ trecutŭ dietalŭ; a vorbitŭ mai multŭ de legea glótelorŭ, apoi de reforma camerei magnaţilorŭ, a legei municipale, a preluugirei mandatului dietalŭ şi de financele şi politica economică a statului, găsindŭ că pretutindenî naţionalităţile nemaghiare au fostŭ asuprite şi păgubite. Arată mai departe stăruinţele sale în sînulŭ partidei moderate oposiţionale, ca sĕ se modifice disposiţiunile rele ale diferitelorŭ proiecte de lege. Asupra unorŭ momente interesante ale acestui discursŭ vomŭ mai reveni, după ce va fi publicatŭ în gazeta germană din locŭ.

La încheiere dep. *Zay* a rĕspunsŭ colegului sĕu Teutsch c'unŭ aspru sarcasmŭ îndreptatŭ contra *persónei* acestuia. A ḑisŭ că Fr. Teutsch a statŭ isolatŭ, n'a făcutŭ cunoscinţa nicî unui membru din partida Apponyistă, n'a încercatŭ sĕ lumineze, sĕ convingă pe nicî unulŭ, deşteptândŭ simpatii pentru dorinţele Saşilorŭ. Altfelŭ a făcutŭ dênsulŭ (Zay); elŭ n'a căutatŭ activitate în neactivitate, mulţumindu-se a face politică la câte unŭ păharŭ de bere cu ómenî bĕtrânî, ci a luptatŭ în clubŭ şi în comisiunî mânuindu-şî cu succesŭ »sabia ascuţită.« Aşa la 1882 şi 1883 în comisiunea pentru instrucţiune a contribuitŭ la căderea proiectului primŭ pentru şcólele medie ş. a. Apponyiştii nu suntŭ aşa de grozavî duşmanî ai naţionalităţilorŭ cum ḑice dep. Teutsch, care nu e omŭ politicŭ, deşi admite că are curate intenţiunî pentru poporulŭ săsescŭ. Misiunea istorică a Saşilorŭ nu-i consiliă sĕ fiă pasivî, ci sĕ se alipéscă cu credinţă, cum face dênsulŭ, la statŭ şi se stăruie din tóte puterile la reforme. Sĕ nu îngenunchiămŭ dinaintea puterei, ci sĕ păşimŭ înaintea inimicului umĕrŭ la umĕrŭ. Ḑênsulŭ, Zay îşî manuéză „sabia ascuţită" şi se acopere cu »pavĕza programei naţionale săsescî." Apeléză în fine la adunare sĕ alégă între politica sa şi politica d-lui Teutsch.

Deputatulŭ *Teutsch* vrêndŭ a se apĕra, se folosesce de unele cuvinte puţinŭ parlamentare ḑicêndŭ că respinge cu „indignare" acusările d-lui Zay, că ceea ce a ḑisŭ elŭ nu este de câtŭ o »sofistică rafinată" menită a seduce pe alegĕtorî ş. a.

Aicî vorbitorulŭ fù întreruptŭ de preşedinte, care ilŭ admonià sĕ-şî alégă espresiunile şi în urmă, adunarea

dându semne de displăcere ilŭ retrase. Dr. *Fabritius* a căutatŭ se mulcoméscă spiritele agitate propunêndŭ sĕ li se voteze încredere foştilorŭ deputaţi. Se primesce cu hoch!

Advocatulŭ *Schnell* arătà apoi, că atitudinea deputaţilorŭ saşi din comitatulŭ Braşovŭ, corespunde programei şi că ei au intratŭ în partida Apponyistă cu învoirea comitetului centralŭ alŭ partidei, în fine laudă ḑarea de sémă a deputat. Zay şi cere a se trece la ordinea ḑilei. (Se primesce cu viue aprobări.)

Deputatulŭ *Imrich* protestezâ în contra învinuirilorŭ deputatului Teutsch. Elŭ are cunoscinţa curată deşi a fostŭ în partida opoziţiei moderate. Săgéta veninósă a colegului sĕu Teutsch sĕ întórce asupra lui însuşi căci elŭ a fostŭ, care a refusatŭ a vota contra creditului de 20 milióne din bugetulŭ dela 1887, combătutŭ de toţi colegii sĕ-i saşi. (Aprobări).

Preşedintele *Filtsch* declarândŭ neplăcutulŭ incidentŭ închisŭ, arată că neschimbându-se situaţiunea politică, comitetulŭ centralŭ alŭ partidei a decisŭ sĕ nu se schimbe nici programulŭ partidei şi nici atitudinea alegĕtorilorŭ la alegerile dietale. In acestŭ sensŭ s'a datŭ şi apelulŭ. Dér fiindŭ că într'unŭ periodŭ dietalŭ de 5 ani lucrurile se potŭ schimba, chiar şi delegaţii aleşi până la contrastŭ cu alegĕtorii, comitetulŭ propune resoluţiunea: »Deputaţii dietali ai partidei poporale germane-săsesci din Ţéra Bârsei se obligă sĕ dea pe viitorŭ raportŭ adunărei alegĕtorilorŭ ce o va convoca preşedintele la finele fiecărei sesiuni dietale.« — Pentru resoluţiune vorbi şi Iosef *Dück*. Resoluţiunea fù primită.

Trecêndu-se la stabilirea candidaţilorŭ, preşedintele ḑice că comitetulŭ a găsitŭ cu cale sĕ nu pună candidatŭ în cerculŭ de josŭ (alŭ Săcelelorŭ) şi acésta din motive temeinice, ci numai în celelalte trei cercuri ale comitatului Braşovŭ. Fură candidaţi pe basa programei partidei poporale săsesci: în cercul I orăşenescŭ Adolf *Zay*, în cerculŭ II orăşenescŭ Dr. Iohann *Kaiser*, în cerculŭ III de afară preotulŭ Iohann *Imrich*. Candidările fură primite cu strigăte de „sĕ trăiéscă".

Aci observămŭ, că cei doi dintêiu suntŭ foştii deputaţi, ér celŭ din urmă e candidatŭ în loculŭ fostului deputatŭ Traugott Teutsch. Cu acestea ordinea ḑilei fiindŭ terminată, preşedintele, după ce invită pe alegĕtori sĕ şi facă datoria la alegeri, încheià adunarea.

Impilările poporului din comitatulŭ Cluşiului.

Din Câmpiă, Maiu 1887.

Stim. D-le Redactorŭ! Impilările poporului nu mai au margini. I se răpesce ţĕranului bucătura din gură şi pânea din mâna copiilorŭ, îţi iau ródele muncei tale şi moşia strămoşéscă şi nu te poţi apĕra în contra acestorŭ împilători, pentru că împilările se facŭ în *numele legei*.

Voiu enumĕra numai câteva casuri:

La începutulŭ anului acestuia comunele nóstre au primitŭ »porunca« sĕ plătéscă prenumeraţiune pentru o fóiă ungurécsă din Cluşiu câte 4 fl. pe anŭ, pentru o altă fóiă ungurécsă, numită »Budapesti Magyar-közigazgatás' câte 8 fl. pe anŭ. Fóia din urmă după câtŭ sciu e redactată de unŭ Evreu. Amêndouĕ foile acestea suntŭ scrise unguresce şi în ele se apĕră interese ungurescí; la noi însĕ Unguri nu se află decâtŭ abia ici, colea câte 2—3 familii. Poporaţiunea se póte ḑice că e esclusivŭ română, ér Românii nu sciu unguresce. Cu ce scopŭ, cu ce dreptŭ s'a impusu déră Românilorŭ prenumĕrarea acestorŭ foi?

Altŭ casŭ. Ungurii şi-au înfiinţatŭ o bancă în Budapesta numită: „Kisseb birtokosok földhitel intézete.« Comunele nóstre românesci încă au fostŭ silite sĕ se facă acţionare la acéstă bancă unele cu 200, altele cu 300 fl. v. a. Acţiunile însĕ nu s'au datŭ comunelorŭ, cari au plătitŭ sumele şi cari suntŭ adevĕratele lorŭ proprietare, ci s'au datŭ comitatelorŭ, în fruntea cărora st u lipiturile guvernului: fişpanii şi viceşpanii, şi prin urmare acestora li s'a datŭ dreptulŭ sĕ dispună peste interesele capitalelorŭ plătite de comune. Va sĕ ḑică, décă comunele românesci arŭ vré sĕ ajutore cu aceste interese ale proprietăţii lorŭ scóla, ori biserica românéscă, acésta n'o potŭ face, pentru că nu ele dispunŭ peste averea lorŭ, ci comitatele, stăpânite de satrapii guvernului.

Incă unŭ casŭ. Se simţea la noi fórte mare lipsă de drumuri bătute cu pétră, pentru că multe drumuri din Câmpiă nu s'au mai reparatŭ de pe timpulŭ absolutismului chiar de locŭ, ér guvernulŭ ungurescŭ 'a ignoratŭ cu totulŭ interesele poporului din Câmpiă, fiindŭ-că Câmpia este românéscă. Li-a venitŭ însĕ poftă aristocraţilorŭ unguri sĕ-şi facă drumŭ de fierŭ, pentru ca sĕ-şi pótă transporta bucatele la Peşta şi 'n alte părţi, dér n'aveau bani. Au aflatŭ ei însĕ calea prin care sĕ-şi pótă face drumŭ de fierŭ şi cu bani mai puţini, căci punêndu-şi aparatulŭ în mişcare, au angagiatŭ pe poporŭ sĕ se facă acţionari, avêndŭ sĕ plătéscă în decursŭ de 10 ani unii câte 10 cr., alţii câte 20 şi alţii chiar câte 30 cr. după florenulŭ de dare In modulŭ acesta lucrarea la drumulŭ de ferŭ Mureşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa s'a începutŭ deja şi nu peste multŭ boeraşii noştri se vorŭ puté preâmbla dela unulŭ la altulŭ cu trenulŭ. Poporului însĕ de sigurŭ nu-i va veni voiă sĕ se preâmble, ér bucate nu va avé sĕ transporte. Pe a cui sémă se face déră trenulŭ acesta? — Pe a domnilorŭ. Cu ai cui bani?— Cu ai poporului. O comună bagă în acţiunile călei ferate câte 2—6000 fl. v. a. Enorme capitale suntŭ acestea pentru noi, dér întrebuinţarea dobêndei după aceste capitale nu se arată semne sé rĕmână în libera voinţă a proprietarilorŭ, căci pe acţiuni a pusŭ deja mâna vicecomitele, ér acesta le-a transpusŭ la Cluşiu. Cu ce scopŭ? Cu ce dreptŭ? — Scopulŭ ilŭ înţelegemŭ, căci acesta nu póte fi altulŭ, decâtŭ ungurescŭ, dér despre dreptŭ în casulŭ de faţă nici vorbă nu póte fi.

Despre alte multe şi nenumĕrate batjocuriri de soiulŭ acesta ḑĕu mi-e gréţă sĕ mai vorbescŭ. Altŭ mijlocŭ de impilare pentru poporŭ suntŭ comisiunile. Nici órdele barbare din evulŭ mediu nu năvăleau cu mai mare furiă asupra poporului, decâtŭ cum năvălescŭ astăḑi totŭ feliulŭ de comisiuni stingĕtóre de avere.

Pentru dare, de esemplŭ, după ce aceea se scóte cu multe chinuri şi esecuţiuni de pe poporŭ, totŭ la *2—3* ani se trimite pre comune unŭ aşa ḑisŭ lichidatorŭ. Comunei 'i se impune sĕ-lŭ provédă pe acesta cu cartierŭ, mâncă, bea şi se veselesce în comună câte 3—4 —5 luni de ḑile, în care timpŭ primesce dela perceptoratŭ în contulŭ comunei unŭ diurnŭ de 2 fl. 50 cr. ori 3 fl. pe ḑi. Perceptoratulŭ îşi scóte spesele acestea dela comună adese-ori prin esecuţiune. Lichidatorulŭ, pentru a da dovedi că a fostŭ vrednicŭ de plata ce a tras'o, încurcă trebile, caută nodŭ în papură şi în contulŭ contribuţiunei aruncă nóuĕ datorii asupra comunei, cari érăşi se scotŭ prin esecuţiuni, curăţă din oficii pe colectori, mai alesŭ décă aceştia au fostŭ Români, şi adese-ori îi aruncă chiar şi prin temniţe. Temniţele acestea, în cari adese-ori îşi perdŭ ḑilele vieţei Români nevinovaţi, suntŭ făcute pe banii poporului şi totŭ cu repartiţiune pe poporŭ se şi susţinŭ, şi cu repartiţiune pe poporŭ se susţinŭ şi pandurii solgăbirĕului.

Dreptulŭ regalŭ (de căcimăritŭ) trei-luuarŭ alŭ comunelorŭ aducea pentru comună venitŭ de 100, 200, în alte locuri chiar şi de trei séu mai multe sute floreni. Astă ḑi însĕ şi acestŭ dreptŭ s'a redusŭ dela 3 luni numai la 45 ḑile, ér licitarea cărcimăritului pe aceste 45 ḑile se face în presenţa solgăbirĕului, care érăşi trage pentru acésta diurnă dela comună.

Aşa-şi petrece omulŭ din „fericita" Ungariă ḑilele vieţei sale, ér după ce móre, de cumva au rĕmasŭ după elŭ nisce copii minoreni cu ceva avere, numai decâtŭ ese în faţa locului unŭ oficialŭ dela sedria orfanală ca sĕ inventeze, altulŭ ca sĕ pertracteze, diurna le este de 2—3 fl. pe ḑi, şi acéstă diurnă se plătesce din ereditatea minorenilorŭ şi totŭ din a minorenilorŭ se plătescŭ şi competinţe grase la notarulŭ publicŭ din Cluşiu. Astfeliu se preface în nimica ereditatea copiilorŭ, astfeliu se nimicescŭ moşiile ómenilorŭ, cresce proletariatulŭ şi se sporescŭ emigraţiunile.

Mişcarea electorală.

In cerculŭ *Csakvar* şi *Patka* fostulŭ deputatŭ George Kegl şi-a făcutŭ darea sa de sémă. Intre altele, ḑise, că raporturile naţionale ale Ungariei pretindŭ menţinerea actualelorŭ rel ţiuni cu Austria. In deplină independenţă Ungurii niciodată n'arŭ puté esista, ḑise Kegl, şi chiar Kossuth a propusŭ odinióră o confederaţiune dunăréna.

In *Crişulŭ-mare* unŭ banchetŭ de 200 tacâmuri a arvunitŭ pe alegĕtori, candidatului Karl Eötvös.

In cerculŭ *Breţcu* partida guvernamentală de acolo candidéză în contra lui Dumitru Lica pe adv. din Peşta Dr. Armin Neuman.

In *Neoplanta* îşi desvoltă Ludovicŭ Mocsary programulŭ sĕu. In discursulŭ ce-lŭ ţinù, glorifică pe Tomics ca pe unŭ martirŭ alŭ libertăţii de presă ungurescí. Mocsary ḑise, că Tişza vrea sĕ şi cârpésca mantaua sa purtată cu suspicionarea naţionalităţilorŭ. Discursulŭ sĕu, ḑise Mocsary, va fi luatŭ ca revoluţionarŭ. Mocsary a fostŭ strălucit primitŭ în Neoplanta, i s'a făcutŭ conductŭ cu torţe. Partidulŭ tiszaistŭ s'a ciuruitŭ rĕu de totŭ. Chiar Ungurii, şi anume cei calvini, au trecutŭ de partea Sêrbilorŭ şi vorŭ vota pentru Mocsary. Aceştia suntŭ adecă desgustaţi şi mâhniţi prin purtarea preotului lorŭ Alexandru Kulcsár, care a defraudatŭ banii bisericei şi a făcutŭ şi alte incorectităţi, aşa încâtŭ poporenii lui nu mai cercetau serviciulŭ D-ḑeescŭ şi superiorii lui se vĕḑură siliţi a-lŭ depărta din Neoplanta. Preotulŭ acesta a fostŭ celŭ mai puternicŭ razimŭ alŭ partidului liberalŭ în ceea-ce privesce corteşirea, aşa spune „Budp. Tgbltt."

In *Gyoma* s'a datŭ în onórea candidatului tiszaistŭ unŭ banchetŭ de 200 tacâmuri dreptŭ arvună pentru alegeri.

In *Alba Regală* candidatulŭ tiszaistŭ Szögyeny-Marich ḑise că e aderentŭ alŭ egalităţii de dreptŭ, alŭ egalităţii tuturorŭ classelorŭ şi confesiunilorŭ. Cu ce mofturi vrea „patriotulŭ" sĕ'şi câştige voturi! Dér cine i-a auḑitŭ guriţa vr'odată strigândŭ în dietă în contra nelegiuirilorŭ ungurescí?

In cerculŭ *Dunapataja* şi *Ordas* „patrioţii" s'au bătutŭ cu petri, când fostulŭ deputatŭ şi-a ţinutŭ discursulŭ-programŭ. S'au făcutŭ 14 arestări.

Convocare.

Subscrisulŭ are onóre a invita pe toţi alegĕtorii români de partida naţională română din *cerculŭ electoralŭ Zĕlăhanŭ* la o conferinţă, care se va ţiné în Stérci la 12 Iunie 1887 2 óre d. a.

Obiectele conferinţei vorŭ fi:

1. Raportulŭ delegaţilorŭ despre conferinţa din Sibiiu.
2. Alegerea alorŭ 2—3 membrii în comitetulŭ esecutivŭ comitatensŭ.
3. Formarea subcomitetului cercualŭ Zĕlăhanŭ, şi
4. Eventualŭ alte propuneri referitóre la obiectŭ.

Zĕlahŭ, la 4 Iunie 1887.

Ioanŭ Nichita, advocatŭ.

Convocare.

Prin care subscrişii în urma decisiunei luate în 28 Aprilie convócă pe toţi *alegĕtorii români din cercurile electorale ale comitatului Têrnavei-mici, Bălăuşieri şi Dicio-Sân-Mărtinŭ* la o conferinţă electorală pe ḑiua de *Miercuri în 3 (15) Iuniu* a. c. a. m. la 10 óre în Dicio-Sân-Mărtinŭ.

Obiectele conferinţei vorŭ fi:

a) Raportulŭ ablegaţilorŭ trimişi la conferinţa generală electorală ţinută la 7, 8 şi 9 Maiu în Sibiiu.

b) Propuneri referitóre la esecutarea decisiunilorŭ conferinţei generale faţă cu venitóriele alegeri dietali.

Dicio-Sân-Mărtinŭ în 2 Iuniu 1887.

Zehanŭ, preşedintele clubului. *Iacobŭ P. Macaveiu*, secr. clubului.

Lista de subscripţiune,

deschisă de „Gazeta Transilvaniei" pentru comunele române din Ardélŭ nenorocite prin incendiu şi inundare.

Au mai încursŭ:

Prin nobila stăruinţă a d-lui A. I. Eremia din Brăila, pe lista d-sale, dela D-nii:

A. I Eremia	50 franci,
D-şóra Veturia Eremia .	6 „
V. P. Sasu	30 „
Teodorŭ Calfoglu . . .	10 „
N. V. Perlea	20 „
Fără nume	5 „
C. D. Ciurcu	2 „
B. I. Ţărcă	2 „
N. I. Poppescu	5 „
St. Boanta	5 „
C. Molăndacŭ	5 „
Suma	140 franci.

Dela D-lŭ Nicolau de Sustai, Braşovŭ	5 fl.
Dela d-lŭ Florianŭ Cocianu, advocatŭ în Cehulŭ Sĕlagiului . . .	5 fl.
Dela d-lŭ Demetriu Suciu advoc. totŭ de acolo	3 fl.
Dela d. Dumitru Furduiu în Alba-Iulia	5 fl.
Dela d-lŭ Petra Petrescu, Braşovŭ	1 fl.
Dela d-lŭ Voicu Roşculeţŭ, Sĕcele	1 fl.
Suma	20 fl.

Adăugêndŭ la acésta suma din nr. 112 alŭ „Gaz. Trans.". 760 franci şi 181 fl. 43 cr.

(Va urma). Totalŭ 900 franci, 201 fl. 43 cr.

Le mulţumimŭ generoşilorŭ contribuitori în numele nenorociţilorŭ, dorindŭ ca nobilulŭ lorŭ esemplu sĕ afle imitatori pretutindenea.

SCIRI TELEGRAFICE.

(Serv. part. a »Gaz. Trans.«)

SEGHEDINŬ, 6 Iunie. — Situaţiunea nu s'a desvoltatŭ mai periculósă. Localităţile Földeak şi Lele suntŭ ameninţate. Oraşele Vasarhely şi Seghedinŭ suntŭ mai puţinŭ periclitate. Lucrările de scăpare continuă nencetatŭ ḑi şi nópte, dér fără succesŭ visibilŭ. Douĕ companii de geniă au sositŭ aci.

BERLINŬ, 6 Iunie. — Se vorbesce, că împĕratulŭ călĕtoresce în 18 Iunie la Ems, ér mai târḑiu la Gastein.

CONSTANTINOPOLŬ, 6 Iunie. — Tractatulŭ privitorŭ la joncţiunea căilorŭ ferate sêrbo-turcesci s'a semnatŭ eri.

PESTA, 7 Iunie. — Poliţia a prinsŭ eri cinci membri ai esistentei bande de falsificatori, care de multŭ se ocupa cu falsificarea de note.

MACĂU, 7 Iunie. — Opintirile suntŭ fără resultatŭ. Lele e încungiurată de apă, şi nu se crede că va scăpa de inundare. Valurile s'au revĕrsatŭ cu putere către stăvilarele inelare ale Macăului, care ca ultimele puncte de sprijinŭ ale oraşului se apĕră cu tóte puterile. Stăvilarele canalului Szaraz şi ale canalelorŭ laterale suntŭ rupte în unele locuri până la o sută de metri lungime. Situaţiunea deştéptă îngrijire.

BERLINŬ, 7 Iunie. — Impĕratulŭ şi-a atrasŭ o răcélă. Starea sa nu deştéptă îngrijire, dér împĕratulŭ trebue se stea în casă.

Editorŭ: Iacobŭ Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ Dr. Aurel Mureşianu.

Cursulŭ la bursa de Viena

din 6 Iuniu st. n. 1887.

Rentă de aurŭ 5%	103 10
Rentă de hârtiă 5%	88.40
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	151.20
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98 26
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	127 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	116 25
Bonurĭ rurale ungare	104.70
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale Banat-Timișŭ	104 50
Bonurĭ cu cl. de sortare	104 50
Bonurĭ rurale transilvane	104 60
Bonurĭ croato-slavone	104 50
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	99.40
Imprumutulŭ cu premiu ung.	122.25
Losurile pentru regularea Tisei și Segedinului	128 50
Renta de hârtiă austriacă	81.85
Renta de arg. austr.	83.—
Renta de aurŭ austr.	112,95
Losurile din 1860	137.25
Acțiunile bănceĭ austro-ungare	886 —
Act. bănceĭ de creditŭ ung.	291.—
Act. bănceĭ de creditŭ austr.	288.20
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.98
Napoleon-d'orĭ	10.07
Mărcĭ 100 împ. germ.	62.3z
Londra 10 Livres sterlinge	128.05

Bursa de Bucuresci.

Cota oficială dela 22 Maiu st. v. 1887.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%).	91½	92—
Renta rom. amort. (5%)	94—	95—
» convert. (6%)	87—	87¼
Împr. oraș. Buc. (20 fr.)	34—	36—
Credit fonc. rural (7%)	106—	106½
» „ „ (5%)	90½	91—
» » urban (7%)	103½	104—
» » » (6%)	96—	97—
» » » (5%)	87—	87½
Banca națională a României 500 Lei	——	——
Ac. de asig. Dacia-Rom.	——	——
« » » Națională	——	——
Aurŭ contra bilete de bancă	14.25	14.75
Bancnote austriace contra aurŭ.	2.01	2.02

Cursulu pieței Brașovŭ

din 7 Iuniu st. n. 1887.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.69	Vênd.	8.72
Argint românesc	»	8.60	»	8.65
Napoleon-d'orĭ	»	10.00	»	10.06
Lire turcescĭ	»	11.35	»	11.40
Imperialĭ	»	10.35	»	10.40
Galbenĭ	»	5.93	»	5.95
Scrisurile fonc. »Albina» 6%	»	101.—	»	102.--
„ » „ 5%	„	98.—	»	99.—
Ruble Rusescĭ	»	113.—	»	114.¼
Discontulŭ	»	7—10% pe anŭ.		

Publicațiune.

Se aduce la cunoscință publică, că Marțĭ în 26 Maiu st. v. (7 Iuniu st. nou) 1887 la 10 óre a. m. se va ținé la cancelaria comitetului parochialŭ dela biserica St. Nicolae din suburbiulŭ Scheiu în Brașovŭ licitațiune minuendă pentru ridicarea schelelorŭ (alașelorŭ) trebuincióse în scopulŭ reparării turnurilorŭ bisericei menționate.

Condițiunile de licitațiune sĕ potŭ ceti la epitropulŭ d. Sterie Stinghe în suburbiulŭ Scheiu.

Brașovŭ, 18 (30) Maiu 1887.

Epitropia parochială a bisericei române ort. res. dela St. Nicolae.

3—3

Avisŭ d-lorŭ abonațĭ!

Rugămŭ pe d-nii abonațĭ ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Domnii ce se abonéză din nou sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ și sĕ arate și postaultimă.

Décă se ivescŭ iregularitățĭ la primirea diarului onor. abonațĭ suntŭ rugațĭ a ne încunosciința imediatŭ prin carte postale, ca în câtŭ depinde dela noi, sĕ se delătureze *ADMINISTR. „GAZ. TRANS“*

TARIFA
anunțurilorŭ și inserțiunilorŭ.

Anunciurĭ în pagina a IV-a linia de 30 litere garmond fl. — cr. 6.

Pentru inserțiunĭ și reclame pagina a III linia à fl. — cr 10.

Pentru repețirĭ se acórdă următórele rabate:

Pentru repețirĭ de 3— 4 orĭ	10%
„ „ „ 5— 8 „	15%
„ „ „ 9—11 „	20%
„ „ „ 12—15 „	30%
„ „ „ 16—20 „	40%
Dela 20 de repețirĭ în susŭ	50%

Pentru anunciurĭ ce se publică pe mai multe lunĭ se facŭ învoirĭ și reducerĭ și peste cele însemnate mai susŭ.

Mersulŭ trenurilorŭ

Valabilŭ dela I Iuniu st. n. 1886.

pe linia **Predealŭ-Budapesta** și pe linia **Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta** a calei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de persóne	Tren accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	4.30	—	7.30
Predealŭ (	—	—	—	1.14
(	—	9.12	—	—
Timișŭ	—	9.35	—	1.45
Brașovŭ (	—	10.12	—	—
(	7 20	—	4.01	2.32
Feldióra	7.57	—	4.47	—
Apatia	8.24	—	5.28	—
Agostonfalva	8.47	—	5.59	—
Homorodŭ	9.29	—	6.49	—
Hașfaleu	9 37	—	8.35	—
Sighișóra (	10 53	—	9.02	—
(	11.00	—	9.12	—
Elisabetopole	11.34	—	9 56	—
Mediașŭ	12.03	—	10.37	—
Copșa micĕ	12.26	—	10.59 11.16	—
Micăsasa	12.42	—	11.37	—
Blașiu	1.11	—	12.16	—
Crăciunelŭ	1.23	—	12,33	—
Teiușŭ	2.06	—	1.51	—
Aiudŭ	2.27	—	2.18	—
Vințulŭ de susŭ	2.49	—	2.48	—
Uióra	2.56	—	2.56	—
Cucerdea	3.12	—	3 64	—
Ghirisŭ	3.46	—	4 51	—
Apahida	5.01	—	5.28	Trenŭ de persóne
Clușiu (	5.21	—	5 56	
(	—	6.01	—	6 37
Nedeșdu	—	6.19	—	6.58
Ghirbĕu	—	—	—	7.14
Aghirișŭ	—	—	—	7.29
Stana	—	—	—	7 56
Huiedinŭ	—	7.12	--	8 18
Ciucia	—	7.41	—	8 58
Bucia	—	—	—	9.15
Bratca	—	—	—	9.34
Rév	—	8.20	—	9 53
Mező-Telegd	—	8.46	—	10 28
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	10 47
Várad-Velințe	—	—	Trenŭ de persóne	10.57
Oradia-mare (	—	9.11		11.07
(	—	9.16	10.50	11.19
P. Ladány	—	10.37	1.33	1.16
Szolnok	—	12.20	4.24	3.29
Buda-pesta	—	2.15	10.05	6 33
Viena (	—	—	2.15	—
(	—	8.00	—	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de pers.	Tren accelerat	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	—	—	—	—
Budapesta	7.40	2.—	7.40	6 18	—
Szolnok	11.05	4.05	10.42	9.38	—
P. Ladány	2 02	5.47	2.02	12 02	—
Oradea mare	4.12	7.11	4.78	2.01	—
Várad-Velencze	—	—	—	2 08	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	—	2 19	—
Mező-Telegd	—	7.33	—	2.41	—
Rév	—	8.04	—	3.24	—
Bratca	—	—	—	3.47	—
Bucia	—	—	—	4.07	—
Ciucia	—	8.58	—	4.33	—
Huiedin	—	9.28	—	5.15	—
Stana	—	—	—	5.33	—
Aghiriș	—	—	—	5.53	—
Ghirbĕu	—	—	—	6.05	—
Nedeșdu	—	—	—	6.20	—
Clușiu (	—	10.31	—	6 38	—
(	11.00	—	—	—	7.08
Apahida	11 19	—	—	—	7.36
Ghiriș	12 33	—	—	—	9.16
Cucerdea (	1.01	—	—	—	9.53
(	1.11	—	—	—	10.—
Uióra	1.18	—	—	—	10.09
Vințulŭ de susŭ	1 05	—	—	—	10.19
Aiudŭ	1.46	—	—	—	10.48
Teiușŭ	2.25	—	—	—	11.55
Crăciunelŭ	2 50	—	—	—	12.34
Blașŭ	3 03	—	—	—	12.52
Micăsasa	3.35	—	—	—	1.34
Copșa mic.	4.01	—	—	—	2.13
Mediașŭ	4 20	—	—	—	2.46
Elisabetopole	4.55	—	—	—	3.31
Sigișóra	5.42	—	—	—	4.32
Hașfaleu	6.01	—	—	—	5.02
Homorod	7.27	—	—	—	6.53
Agostonfalva	8.08	—	—	—	7.43
Apatia	8.36	—	—	—	8 23
Feldióra	9 06	—	—	—	9.02
Brașovŭ (	9.46	5.37	—	—	9.52
(	—	—	1.55	—	—
Timișŭ	—	6.20	2.53	—	—
Predealŭ (	—	6.47	—	—	--
(	—	11.30	3.28	—	—
Bucurescĭ	—	—	9.35	—	—

Teiușŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de persóne
Teiușŭ	11.24	—	2.40
Alba-Iulia	11.59	—	3.14
Vințulŭ de josŭ	12.30	—	4.22
Șibotŭ	1.01	—	4.50
Orăștia	1.32	—	5.18
Simeria (Piski)	2.32	—	5.47
Deva	2 52	—	6.35
Branicĭca	3.23	—	7.02
Ilia	3.55	—	7.28
Gurasada	4.08	—	7.40
Zam	4.25	—	8.11
Soborșin	5 30	—	8.46
Bĕrzova	6.27	—	9.33
Conopŭ	6.47	—	9.53
Radna-Lipova	7.28	—	10 27
Paulișŭ	7.43	—	10.42
Gyorok	7.59	—	10.58
Glogovațŭ	8.28	—	11.25
Aradŭ	8.42	9.17	11.39
Szolnok (	—	2 32	4.52
(	—	—	5.12
Budapesta	—	—	8.20
Viena	—	—	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiușŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	11.10	12.10	—
Budapesta	8.20	9.05	—
Szolnok (	11.20	12.41	—
(	4.10	5.45	—.
Aradŭ	4.30	6.—	7.04
Glogovațŭ	4 43	6.13	7.22
Gyorok	5 07	6.38	7.58
Paulișŭ	5.19	6.51	8 17
Radna-Lipova	5 41	7.10	8 36
Conopŭ	6 09	7.37	—
Bêrzova	6.28	7.55	—
Soborșin	7 25	8.42	—
Zam	8 01	9.12	—
Gurasada	8 34	9.41	—
Ilia	8 55	9.58	—
Branicĭca	9.19	10.17	—
Deva	9 51	10.42	--
Simeria (Piski)	10.35	11.07	—
Orăștiă	11.11	11.37	—
Șibotŭ	11.43	12.—	—
Vințulŭ de josŭ	12 18	12.29	--
Alba-Inlia	12.36	12.46	—
Teiușŭ	1.29	1.41	—

Aradŭ-Timișóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenu mixt
Aradŭ	5.48	—	6.05
Aradulŭ nou	6.19	—	6.33
Németh-Ságh	6.44	—	6.58
Vinga	7.16	—	7.29
Orczifalva	7.47	—	7.55
Merczifalva	—	—	—
Timișóra	9.02	—	9.08

Simeria (Piski) Petroșenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Simeria	11.25	—	2.42
Streiu	11.58	—	3.25
Hațegŭ	12.46	—	4.16
Pui	1.37	—	5.11
Crivadia	2.24	—	5.58
Banița	3.05	—	6.40
Petroșenĭ	3.37	—	7.12

Timișóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timișóra	6.25	—	5.00
Merczifalva	—	—	—
Orczifalva	7.46	—	6.32
Vinga	8.15	—	7.02
Németh-Ságh	8.36	—	6.23
Aradulŭ nou	9.11	—	8.01
Aradŭ	9.27	—	8.17

Petroșenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ de pers.	Trenŭ omnibus	Trenŭ mixt
Petroșenĭ	10 07	—	6.10
Banița	10 48	—	6.53
Crivadia	11.25	—	7 37
Pui	12.05	—	8.20
Hațegŭ	12.42	—	9.01
Streiu	1.22	—	9.52
Simeria	1.53	—	10.31

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Tipografia *ALEXI* Brașovŭ. Hârtia din fabrica lui Martin Kopony, Zernescĭ